

Coses de la vida

SOCIETAT

El drama de la precarietat

«Passo més fred a casa que al carrer»

La Manoli és una afectada per la pobresa energètica que pateixen el 7% dels catalans

El subministrament deficient incideix en la salut i en la dieta alimentària

TERESA PÉREZ
BARCELONA

Manoli G. (Barcelona, 1964) tem l'arribada dels primers freds perquè són l'antesala de les penúries que l'esperen durant els mesos d'hivern. Aquesta cambra en atur és una de les cares de la pobresa energètica, que ha afectat en l'últim any el 7% dels catalans i el 6,3% dels espanyols. La Manoli suporta les baixes temperatures superposant-se capes de roba. «Em poso una bata a sobre de totes les peces i mitjons gruixuts perquè passo més fred a casa que al carrer», diu. I afegeix: «Quan surto a l'hivern a comprar, a vegades em sorprenen perquè no noto el fred».

De la Manoli, de la Mónica i dels 511.551 catalans que, segons dades de l'enquesta de condicions de vida, van tenir problemes l'any passat per pagar les factures de subministraments, se'n parlarà dijous i divendres que ve a Sabadell (Vallès Occidental) durant la celebració del primer Congrés Català de Pobresa Energètica.

Una idea de la magnitud del problema la dona un sondeig que acabava de realitzar la Fundació Hàbitat 3, la gestora de vivenda de la Taula d'Entitats del Tercer Sector Social de Catalunya, que revela que el 33% dels enquestats passen fred a l'hivern per tres raons principals: el cost de l'energia, la calefacció insuficient o amb avaries i el precari aïllament de la vivenda. Carme Trilla, presidenta de la fundació, reconeix que el preu del consum elèctric «és insuportable per a les llars més vulnerables, les que tenen ingressos per sota dels 500 euros».

MALALTIES I DIETA // La pobresa energètica deteriora la dieta alimentària, incrementa les malalties físiques (reumàtiques, respiratòries, cardíques...) i les mentals (ansietat, depressió...), i incideix en el medi ambient perquè l'ús de sistemes de

calefacció deficients «provoca un increment de les emissions de gasos i de la contaminació atmosfèrica», resumeix Teresa Crespo, presidenta d'Entitats Catalanes d'Acció Social (ECAS). A més, a causa de la mala qualitat i conservació de les instal·lacions a les llars amb pobresa energètica augmenten els incendis domèstics, segons es constata en un informe realitzat pels Bombers de la Generalitat.

La cuina és un dels punts negres de les vivendes amb pobresa energètica fins al punt que les oenagés que organitzen campanyes de recollida d'aliments sempre alerten als donants que els llegums que donin estiguin cuits «per evitar la despesa d'energia que suposa cuinar tantes hores aquest aliment». La falta d'energia provoca, segons Crespo, que en moltes llars no mengin ca-

lent i s'alimentin de qualsevol producte precuinat, cosa que contribueix a l'obesitat infantil. Un estudi dut a terme per la Unió Europea (UE) ho constata: «La pobresa energètica empobreix el règim alimentari». Les entitats socials sospiten que «les famílies vulnerables podrien estar reduint la despesa en alimentació o modificant els seus hàbits per eliminar el cost de subministraments».

TALLS DE LLUM // La Manoli, casada i amb un fill de 24 anys, paga uns 100 euros al mes d'electricitat, «i això sense encendre el radiador», perquè denuncia que «la llum està molt cara».

L'increment del preu de l'energia s'ha conegut 24 hores després que el Tribunal Suprem modifiqués el finançament del bo social que subvenciona el 25% de l'import total de la factura i que, després de la sentència, deixaran de costejar les grans empreses elèctriques. A Catalunya, unes 408.000 persones es beneficien d'aquestes ajudes.

L'Agència Catalana del Consum, dependent de la Conselleria d'Empresa i Coneixement, ha tramitat durant els primers 10 mesos de l'any, fins al 21 d'octubre, prop de 36.000 peticions de famílies vulnerables que necessitaven ajudes econòmiques per pagar els subministraments bàsics. Aquest organisme ha rebut gairebé 200 denúncies «per incomplir la llei 24/2015 i tallar la llum a famílies vulnerables» i ha incoat «una dotzena d'expedients sancionadors a les companyies», assegura un portaveu.

Mónica L., una jove polonesa de 32 anys, reconeix, igual que la Manoli, que passa fred a casa. «Molt», insisteix. La Mónica va arribar a Barcelona ja fa 12 anys i malgrat la idíl·lica imatge que tenia d'Espanya ara afirma: «No tinc una vida tan bonica com somiava que disfrutaria». Té bombetes de baix consum i una vigilància extrema per veure quins llums encén i quan ho fa. Un

bo social

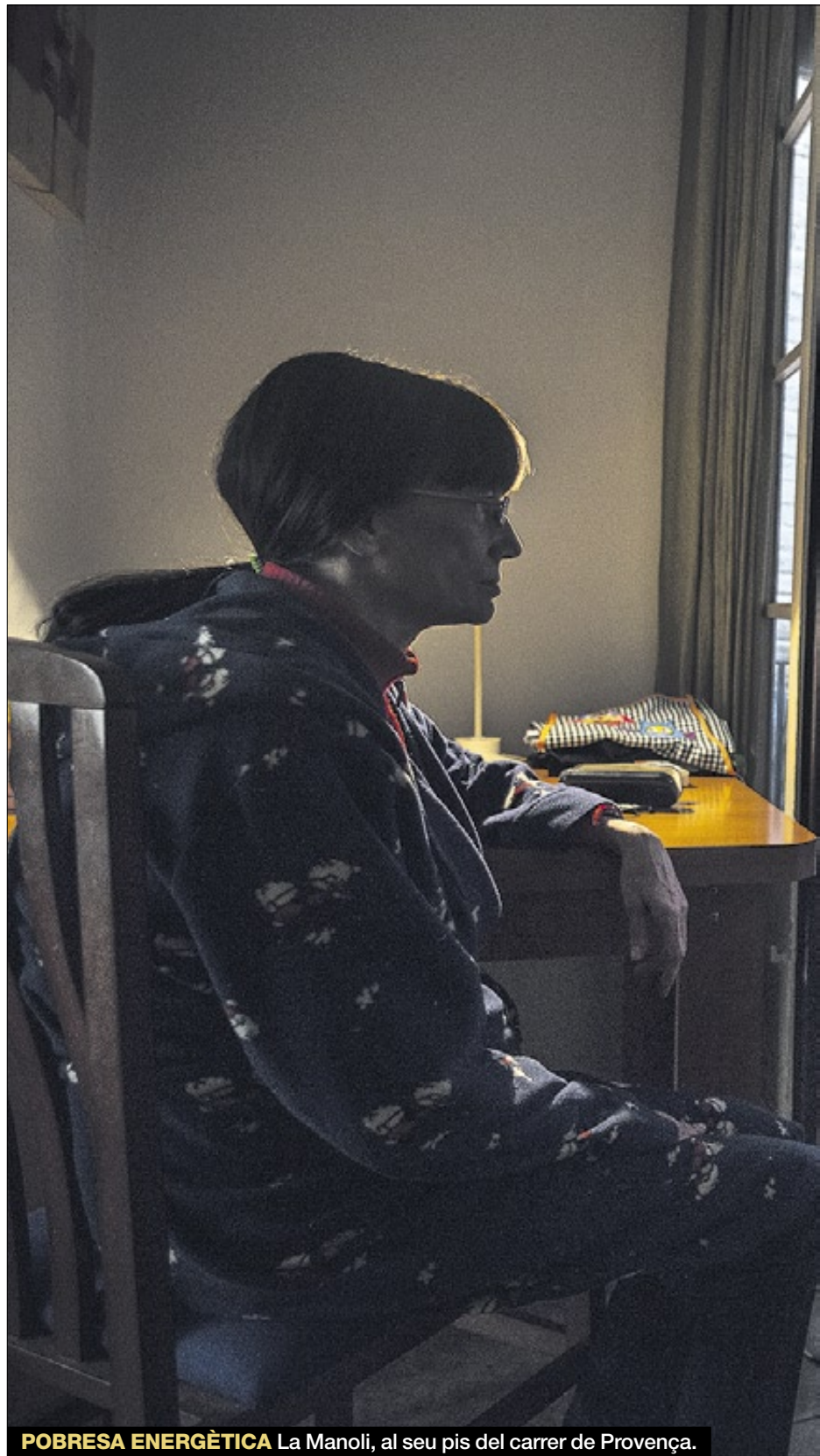
DIFICULTATS PER OBTENIR-LO

FALTA D'INFORMACIÓ

➤ Tan sols el 20% del total de persones que poden acollir-se al bo social elèctric l'ha aconseguit. La seva complexa tramitació i la falta d'informació dificulten el tràmit. La iniciativa solidària alleuja les factures de famílies nombroses, més grans de 60 anys amb pensions mínimes o llars amb tots els membres en atur.

REFORMULACIÓ

➤ Oriol Illa, president de la Taula del Tercer Sector, va reclamar «la reformulació del fons social» i la creació d'«un front comú social, polític i institucional per garantir els subministraments bàsics i combatre la pobresa energètica».

POBRESA ENERGÈTICA La Manoli, al seu pis del carrer de Provença.

Manoli G.

AFFECTADA PER POBRESA ENERGÈTICA

«A l'hivern, a casa em poso una bata a sobre de totes les peces que puc i mitjons gruixuts»

dels seus trucs per estalviar: «La meua filla i jo estem sempre juntes a la mateixa habitació».

FILLA CONSCIENCIADA // La Sandra, una adolescent de 14 anys, està tan conscienciada amb la necessitat d'estrenyer-se el cinturó energètic que a vegades ella és la que «dóna el toc» a la Mónica perquè apagui el llum, relata la seva mare al menjador de la casa familiar a Sants, acompanyada per la Laura, treballadora social de la Fundació Hàbitat 3. La Manoli també està obsesionada vigilant que els llums estiguin sempre apagats i reconeix que a casa s'enfaden amb ella perquè el seu marit i el seu fill volen tenir il·luminació. I ella tretze són tretze: «A la nit ni l'encenc, en tenim prou amb la resplendor que surt de la pantalla del televisor». ≡

GRAN BARCELONA ▶ Tensió per les ocupacions a la Trinitat Vella → P. 30

DISTRICTES ▶ El Ninot exigeix que s'urbanitzi el terreny de la caserna de bombers → P. 35

◀◀◀

FERRAN SENDRA

Quasi la meitat dels ingressos

Les factures de llum, aigua i gas s'enduen el 40% del pressupost de les famílies vulnerables

T.P.
BARCELONA

El 40% del pressupost de les famílies vulnerables es destina a pagar els subministraments, assenyala Teresa Crespo, presidenta de les Entitats Catalanes d'Acció Social (ECAS). És més del que destinen a vivenda en els casos que es beneficien d'un lloguer social. Xavier Pallarés, membre de l'Aliança Contra la Pobresa Energètica, qualifica d'«**excessiva**» qualsevol quantitat que superi el 10% dels ingressos familiars perquè «**limita la capacitat per sobreviure**». Els increments castiguen amb força les economies més precàries, ja que després de pagar els subministraments i la vivenda, és a dir, les despeses fixes de la casa, «**amb prou feines queden per persona 100 euros mensuals per fer front a la resta de despeses**», assegura Carme Trilla, presidenta de la Fundació Hàbitat 3.

Trilla assegura que l'estudi realitzat per la fundació posa de manifest que més de la meitat (el 54,4%) de les llars catalanes en risc d'exclusió tenen dificultats per pagar el rebut de la llum i 3 de cada 10 s'han endarrerit a la vegada en els abonaments de les factures d'electricitat, gas i aigua. Un dels problemes més greus que pateixen els col·lectius més vulnerables és que mentre l'import dels subministraments es dispara, ells cada dia s'empobreixen més. La pobresa severa se situa ja en el 10% de la població. En els últims anys, la llum ha pujat el 49% i l'aigua, el 38%, denuncien diferents organitzacions socials.

La situació s'agreuja perquè les tarifes segueixen pujant. El rebut mitjà d'electricitat va pujar el 8,3% a l'octubre, cosa que representa que per sisè mes consecutiu es van encadenar els augments, segons dades facilitades ahir per la Comissió Nacional dels Mercats i la Competència (CNMC). A causa de les alces de preus, el percentatge de famílies que no poden mantenir la seva llar a una temperatura adequada va pujar 3,5 punts entre el 2013 i el 2015.

Per frenar aquest sobreendeutament, l'aliança proposa que «**el mercat elèctric tingui unes tarifes socials adaptades a la renda familiar**» i reivindica «**el consum mínim garantit**». En aigua, l'Orga-

nització Mundial de la Salut l'estima en 100 litres diaris per persona, però en energia s'ha de tenir en compte, segons les entitats socials, diferents factors, com les instal·lacions i l'aïllament de la vivenda.

Rebaixar la potència

Trilla dóna alguns consells per abaratir la factura: que s'ajudi les llars a abaixar consums, amb tallers sobre aquesta matèria, i es revisi la potència dels comptadors, ja que «és excessiva per a les necessitats d'algunes famílies». La presidenta de la fundació reclama a les companyies elèctriques que imitin el bo social que apliquen les subministradores d'aigua i que representi una rebaixa de 29 euros en

El rebut elèctric va augmentar el 8,3% a l'octubre i ja fa sis mesos que experimenta alces

En dos anys, les llars sense una temperatura adequada han pujat 3,5 punts

la factura. A Trilla li sembla «**inconcebible**» que amb els beneficis que tenen les elèctriques no ajudin prou els col·lectius més vulnerables. Crespo qualifica de «**nefast**» el sistema elèctric perquè afirma que «**el Govern no ha sabut entendre l'electricitat com un servei públic per ajudar les famílies i ho ha deixat tot en mans d'empreses privades**».

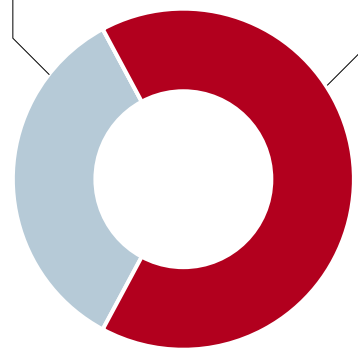
A l'Aliança Contra la Pobresa Energètica la preocupa molt la composició de les factures perquè a més a més de ser molt difícils d'entendre, «**malgrat que la gent no pot pagar els consums, ha d'abonar la part fixa del rebut que representa el 50% del total**». El preu de la llum és tan elevat que el primer que expliquen els usuaris quan demanen ajuda a l'aliança és: «**No faig res i pago 60 euros mensuals**». ≡

POBRESA ENERGÈTICA A BARCELONA

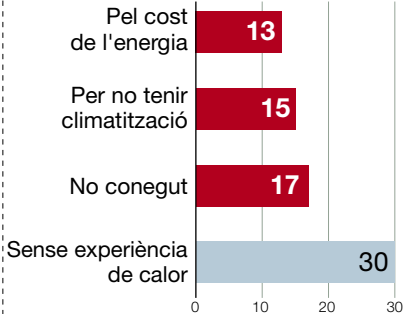
Malestar tèrmic a la llar

Llars que no han patit cap privació **34%**

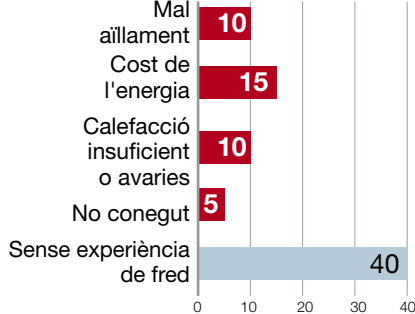
Han experimentat fred o calor **67%**

Han tingut escalfor a casa

Han tingut fred

Formes de calefacció

